Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntönne 5.5.2021, HE 63/2021 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laeiksi tonnistoverolain 8 §:n sekä tuloverolain 69 ja 123 §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tonnistoverolakia ja tuloverolakia. Tonnistoverolakia muutettaisiin siten, että Suomessa kaksoisrekisteröidyt alukset katsottaisiin tonnistoverokelpoisiksi aluksiksi ja siten tonnistoverotuksen soveltamisalaan kuuluviksi.

Tuloverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kulttuurietua voisi käyttää maksuvälineenä myös reaaliaikaisesti järjestettävissä virtuaalisissa kulttuuritapahtumissa ja -tilaisuuksissa.

Lisäksi tuloverolakia muutettaisiin siten, että kuntarakennelain mukaisissa kuntajaon muuttamistilanteissa vastaanottavalla kunnalla olisi oikeus vähentää yhdistyvän kunnan tai siirtyvän kunnan osan tappio. Kuntayhtymien yhdistyessä tai jakautuessa kuntalain mukaisesti vastaanottavalla kuntayhtymällä olisi myös oikeus vähentää yhdistyvän tai jakautuvan kuntayhtymän tappio.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, ja niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa.

Suomen Yrittäjät (SY) esittää lausuntonaan seuraavaa:

Tuloverolain 69 §:n muuttaminen

SY kannattaa hallituksen esityksen ehdotusta tuloverolain 69 §:n muuttamisesta muokattuna.

- Säännösmuutoksen tulisi olla neutraali niin reaaliaikaisesti järjestettävän virtuaalisen kulttuuritapahtuman ja -tilaisuuden teknisen toteuttamistavan kuin kulttuurimuodon suhteen.

- Omaehtoisen liikunta- tai kulttuuritoiminnan määritelmää olisi perusteltua tarkastella uudelleen, sillä nykyinen säännös on yli kymmenen vuotta vanha.

Koronaepidemian negatiivinen vaikutus taide- ja kulttuurialan toimijoihin on ollut erittäin voimakas. Taiteilijoiden ja muiden kulttuurialan toimijoiden toimintaedellytykset ovat laajalti kadonneet jopa kokonaan. Hallituksen esitys on erityisen tärkeä alan toimijoiden toimintaedellytysten parantamiseksi koronaepidemian ja koronarajoitustoimien edelleen jatkuessa, sillä se helpottaisi osaltaan yleisön osallistumismahdollisuuksia virtuaalisesti järjestettyihin kulttuuritilaisuuksiin.

Yhdenvertainen kohtelu kulttuuritilaisuuksiin ja -tapahtumiin kulttuurielämyksen nauttimistavasta riippumatta

Hallituksen esityksen mukaan esimerkiksi katseluoikeuden reaaliaikaisesti verkossa esitettävään urheilutapahtumaan voisi hankkia kulttuuriedulla. Reaaliaikaisena urheilutapahtumana pidettäisiin esimerkiksi yksittäisen livestriimatun ottelun tai esimerkiksi jonkin lajin maailmanmestaruuskilpailujen reaaliaikaisen katseluoikeuden hankkimista. Katseluoikeuden voisi myös hankkia kerralla useampaan virtuaaliseen tapahtumaan (sarjaliput) tai esimerkiksi tietyn joukkueen tai orkesterin koko kauteen (kausikortti). Esityksen mukaan esimerkiksi oikeus seurata kuukausimaksullisen suoratoistopalvelun kautta tiettyä palloilusarjaa ei kuitenkaan olisi laissa tarkoitettu reaaliaikainen urheilutapahtuma

Lainvalmistelun aikana esityksen perusteluja on täsmennetty siten, että kulttuurietua voitaisiin käyttää myös virtuaalisten tapahtumien sarja- ja kausilippujen hankintaan. Täsmennys on kannatettava ja perusteltu neutraalisuuden näkökulmasta. Ilman täsmennystä työntekijä olisi voinut käyttää kulttuurietua esimerkiksi tietyn orkesterin kausikortin hankintaan, kun kyse olisi ollut fyysisistä konserttikäynneistä konserttisalissa, mutta edun käyttäminen ei sitä vastoin olisi ollut mahdollista hankittaessa kausikortti virtuaalikonsertteihin.

Hallituksen esitys on edelleen epäneutraali fyysisen ja virtuaalisen osallistumisen suhteen, sillä esityksen perusteella esimerkiksi reaaliaikaisen katseluoikeuden hankkimista jääkiekon SM-liigan otteluihin ei ilmeisesti pidettäisi reaaliaikaisena urheilutapahtumana kuukausimaksullisen suoratoistopalveluveloituksen vuoksi. Pidämme ristiriitaisena sitä, että kulttuuriedun käyttö esimerkiksi reaaliaikaisesti lähetettävien jääkiekko-otteluiden seuraamiseen estyisi sen vuoksi, että palveluntarjoajan tuote perustuu kuukausiveloitukseen. Työntekijä ei voisi hankkia kulttuuriedulla virtuaalista katseluoikeutta jääkiekon SM-liigan otteluihin, mutta mikäli voimassa olevat

koronarajoitukset eivät olisi esteenä, pääsylipun fyysiseen kiekkokatsomoon voisi sitä vastoin kulttuuriedulla hankkia.

Pidämme esitystä tältä osin ristiriitaisena ja eriarvoistavana. Kulttuuriedun käyttömahdollisuuden ei tulisi riippua siitä, missä muodossa samaa sisältöä nautitaan.

Esityksen mukaan kulttuurietua voisi käyttää niin sanottujen livestriimattavien tapahtumien ohella myös tallennettujen esitysten katselemiseen, jos kyse olisi tiettyyn ajankohtaan sidotusta järjestetystä tapahtumasta tai tilaisuudesta. Tämän tyyppisiä tapahtumia olisivat esimerkiksi elokuvafestivaalit, joilla esitetään tiettyjä elokuvia tiettynä ajankohtana, ja tietyn ajan avoinna olevat taidenäyttelyt. Myös esimerkiksi yksittäisen elokuvan taikka tallennetun konsertin tai -teatteriesityksen esittäminen tiettynä päivänä ja tiettyyn kellonaikaan olisi reaaliajassa järjestettävä kulttuuritapahtuma, johon myytävään lippuun voisi käyttää kulttuurietua.

Kulttuuriedun käyttäminen virtuaalisiin kulttuuritapahtumiin tulisi olla taiteen tai kulttuurin muodosta riippumaton, eikä edun käyttöalaa tule teknisesti rajata. Esimerkiksi elokuvassa on jo lähtökohtaisesti kyse tallennetusta esittämisen muodosta. Kulttuuriedun käytettävyyden kannalta olisi merkittävä haitta, mikäli taiteen tai kulttuurin muoto rajaisi kulttuuriedun käyttöä.

Elokuvateatterit ovat muun muassa Uudellamaalla olleet kiinni marraskuusta lopusta lähtien, ja sulku jatkuu edelleen, sillä liiketoiminnallisesti ei ole kannattavaa pitää saleja auki koronarajoitusten puitteissa sallitulle, marginaaliselle määrälle asiakkaita. Usea elokuva odottaa edelleen ensi-iltaansa. Pidämme tärkeänä, että kulttuurietu on käytettävissä elokuvien katsomolevityksessä striimattaessa elokuvia ennakolta määrättynä ajankohtana. Esitys ei kuitenkaan mahdollistaisi kulttuuriedun käyttämistä esimerkiksi ensi-iltaelokuvan katseluoikeuden hankkimiseen (”vuokraamiseen”), jos katseluaikaa ei ole ennakolta päätetty. Tässä suhteessa esitystä voidaan pitää epäloogisena, sillä kulttuuriedulla voidaan hankkia virtuaalinen katseluoikeus taidenäyttelyyn ja tutustua teoksiin omavalintaisena aikana. Elokuvan katseluoikeuden mahdollistamista vapaavalintaisena aikana kulttuuriedulla puoltaisi myös se, että elokuviin voi hankkia kulttuuriedulla sarjalipun.

Toivottava kehityssuunta ei mielestämme olisi se, että palveluntarjoajat ryhtyvät tekemään teknisiä muutoksia palveluihinsa verolainsäädännön perusteella.

Kulttuuriedun määritelmän päivittäminen paikallaan

Esityksen vaikutusarvion mukaan ehdotetulla muutoksella **ei ole välittömiä vaikutuksia verotuloihin**, koska edun verovapaata määrä ei kasvatettaisi. Siitä käy myös ilmi, että säännösmuutosehdotuksen taustalla on edelleen jatkuvan koronavirusepidemian erityisesti kulttuurialalle aiheuttamat vaikeudet: ”*Kulttuuriedun laajentaminen virtuaalisesti järjestettyihin tilaisuuksiin helpottaisi yleisön osallistumismahdollisuuksia etäyhteyden avulla järjestettyihin tilaisuuksiin ja näin osaltaan parantaisi kulttuurialan toimintaedellytyksiä.”* Virtuaaliosallistumista koskevaa muutosta ei kuitenkaan ole tarkoitettu määräaikaiseksi, mitä pidämme perusteltuna ratkaisuna.

Kun otetaan huomioon, että nykyisen omaehtoista kulttuuri- ja liikuntatoimintaa koskevan **säännöksen sisältö on pysynyt samana yli kymmenen vuotta samana, katsomme, että tässä yhteydessä olisi perusteltua tarkastella uudelleen myös omaehtoista kulttuuritoimintaa koskevaa määritelmää.**

Työnantajan järjestämän virkistys- ja harrastustoiminnan voidaan katsoa olevan työkykyä ylläpitävää toimintaa. Työntekijän omaehtoinen liikunta- tai kulttuuritoiminta on osa työnantajan järjestämää tavanomaista ja kohtuullista virkistys- ja harrastustoimintaa, jolla voidaan parantaa työnantajan mahdollisuuksia tukea henkilöstön hyvinvointia sekä työssä jaksamista ja viihtymistä. Olisi sekä työnantajan että työntekijän etu, että kulttuuritoiminta (ja liikunta) **ymmärrettäisiin laajassa merkityksessä, sillä se huomioisi nykyistä paremmin työntekijöiden vaihtelevat mieltymykset ja yksilölliset tavat virkistäytyä ja edistää omaa hyvinvointia työnantajan tukemana.** Työntekijän näkökulmasta houkutteleva etu tukee samalla työnantajan henkilöstöpolitiikan keinovalikoimaa.

Korona-aika on koetellut työntekijöiden jaksamista ja osoittanut myös entistä selkeämmin liikunnan ja kulttuurin merkityksen hyvinvoinnille. Omaehtoisen liikunta- tai kulttuuriedun laaja käyttöala on omiaan edistämään edun houkuttelevuutta. Yksi kokee virkistyvänsä ja hyvinvointinsa paranevan käynnistä puutarhamessuille siinä missä toinen nauttii kasvi- ja puutarhaaiheisin teoksiin tutustumisesta taidemuseossa. Näistä vain museokäynti mahdollistaa kulttuuriedun käyttämisen, koska messukäynnit on toiminnan pääasiallisesti kaupallisen luonteen vuoksi rajattu edun piiristä.

Verovapaaseen omaehtoiseen kulttuuritoimintaan ei sisälly myöskään ruokakulttuuri: kokkikurssien ei katsota olevan taiteen alan tilaisuuksia siten kuin laissa edellytetään. Laajassa merkityksessä ruokakulttuurin harrastaminen olisi nähdäksemme mahdollista ulottaa kulttuuriedun piiriin sisällyttämällä kulttuuritoiminnan käsitteeseen ohjatun toiminnallisen taidekurssin lisäksi esimerkiksi ohjattu toiminnallinen ruokakulttuuria edistävä kurssi.

Muutos voisi osaltaan myös edesauttaa koronarajoitustoimista pahoin kärsinyttä **ravintola-alaa.**

Kulttuuritoiminnan käsitteen mahdollisen päivittämisen yhteydessäkään käytännön rajanvetotilanteiden aiheuttamia tulkintaongelmia ei voida täysin välttää. Siitä huolimatta määritelmien päivitys olisi nähdäksemme tervetullutta, sillä sen **voidaan odottaa lisäävän kulttuuripalvelujen käyttöä. Tämä puolestaan parantaisi kulttuurialan toimijoiden asemaa.**

Mikäli esimerkiksi hallituksen esityksen aikataulusta johtuvista syistä määritelmien uudelleentarkastelu ei käsillä olevan esityksen yhteydessä olisi mahdollista, esitämme, **että valiokunta kiinnittäisi huomiota mahdolliseen tarpeeseen tarkastella asiaa uudelleen esimerkiksi syksyn budjettiverolakien valmistelun yhteydessä.**

Lain nopea voimaantulo on tärkeää

Hallituksen esityksen mukaan TVL 69 §:n muutos on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian. Lain erittäin joutuisan voimaantulon tarve on vallitsevassa tilanteessa ilmeinen. Pidämme lisäksi tärkeänä, että myös Verohallinto julkaisisi päivitetyn ohjeensa mahdollisimman pian, jotta esityksellä tavoitellut yleisön osallistumismahdollisuuksia helpottavat ja kulttuurialan toimintaedellytyksiä parantavat vaikutukset olisivat mahdollisimman tehokkaasti saavutettavissa.

Säännösmuutoksen toimivuuden jälkiseurantaan olisi myös hyvä kiinnittää huomiota.

Tuloverolain 123 §:n muuttaminen

SY kannattaa ehdotusta. Kuntien ja kuntayhtymien tappioiden siirtymistä koskeva säännösmuutos on perusteltu, sillä tappion vähentämisoikeuden menettämistä koskevan riskin poistuminen edistäisi osaltaan kuntatalouden ja kuntien toimintaedellytysten kannalta tarkoituksenmukaisten uudelleenjärjestelyjen toteuttamista.

Tonnistoverolain 8 §:n muuttaminen

SY kannattaa ehdotusta. Tonnistoverolakia täsmentävä muutosehdotus on perusteltu, jotta tonnistoverotettavan aluksen määritelmää koskeva tulkintaepävarmuus ei heikennä tonnistoverolain edellytykset täyttävien yhtiöiden halukkuutta hyödyntää alusten kaksoisrekisteröintimahdollisuutta. Säännösmuutoksen toteuttaminen ehkäisi samalla virhetulkinnoista aiheutuvia ankaria veroseuraamuksia.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Laura Kurki
veroasiantuntija